

ĆWICZENIA ORTOGRAFICZNE

Pisownia wyrazów z „rz” i „ż”

1. Uzupełnij tekst brakującymi literami „rz” i „ż”. Pamiętaj o zasadach pisowni.

P...ygody Koszałka Opalka

Bu...a w ja...mie chmur deszczowych nadciągnęła z ...adko spotykaną siłą. Ku... wzbił się a... po wie..chołki d...ew. G...mialo, jakby st...elano z moździer...y. Wie...by i ja...ębiny uginały się pod ude...eniami wiatru. Lunał ...ęsisty deszcz. Mę...ny kronika... Koszałek Opalek nie p...ejmował się tym. Według jego kalenda...a trwały jeszcze ...ądy zimy. A nie zda...yło się, aby ...etelny u...ędnik imć króla Błystka pomylił pory roku. Podniósł tylko kołnie..., bo leciały ju... krople wielkości o...echa. Nie tchó...ąc, szedł dalej. Nagle potknął się o ko....eń. Kałama... uwieszony na ...emieniu ude...ył go w głowę tak potę...nie, ...e krasnal w zapadającym zmie...chu dost...egł wszystkie gwiazdy. Ocknął się w mrocznym koryta...u. Ko...ystniej tu było ni... na dwo...e. Jakieś zwie...ątko uwiło sobie z pe...u wygodne gniazdko. ...ecz jasna, ...e znu...ony ka...ełek nie oparł się pokusie i ...ucił się na siano. Wkrótce w no...e rozległo się gromkie chrapanie.

2. Do podanych wyrazów dopisz wyrazy pokrewne lub takie ich formy, w których „rz” wymienia się na „r”.

chytrze – chytry

zanurzyć –

mądrze –

szczerze –

w ofierze –

cmentarz –

garncarz –

pisarz –

w plenerze –

w futrze –

o karze –

powierzyć –

kamerzysta –

szerzej –

kronikarz –

cesarz –

stworzyć –

rowerzysta –

3. Podane wyrazy wpisz do odpowiednich rubryk tabelki. Podkreśl spółgłoski, po których piszemy „rz”.

przemówienie, krzepki, brzydki, wrzeć, brzmieć, chrzanowy, chrzest, grzęda, spojrzenie, grzeczny, brzoza, drzwi, przepiórka, wrzesień, przekora, ujrzeć, trzymać, dojrzały, chrzęścić, chrzest, brzemienny, nadbrzeżny, grzmieć, chrzcić, przytulny, wytrzymały, krzyczeć, wrzucać, krzyżowy, przytulić

RZECZOWNIK	CZASOWNIK	PRZYMIOTNIK
<u>p</u> rzemówienie		

4. Utwórz od niżej podanych wyrazów nazwy wykonawców czynności, zajęć, zawodów. Podkreśl końcówki: –arz, –erz.

kwestować – kwestarz

murować –

paść –

łyżwy –

pisać –

sekretariat –

drukować –

marynarka –

zioło –

malować –

piec –

pszczoła –

rzeźbić –

kucharzyć –

5. Do podanych wyrazów dopisz wyrazy uzasadniające pisownię „ż”. Podkreśl wymieniające się litery.

dostrzeżenie – dostrzegać

drużyna –

koleżka –

mózdżek –

dłużej –

wyposażyć –

spieniężyć –

mażę –

księża –

odjeżdżać –

możesz –

skażenie –

blizej –

potężny –

każecie –

leżeć –

6. Podane niżej wyrazy z „ż” wpisz do odpowiedniej rubryki.

ważyć, trwożliwy, drążek, wstążka, żyletka, pasożyt, małżeństwo, rzecz, starożytny, żalić się, znużony, niezależny, dróżka, bieżnia, niższe, rożek, družba, nóżka, posążek, wożę, pożyczyc, żądać, żebrać, żałoba, mosiężny

Wyrazy z „ż” wymiennym	Wyrazy z „ż” niewymiennym

7. Utwórz stopień wyższy i najwyższy przymiotników. Podkreśl „sz” po spółgłoskach.

np. miły – miwszy, najmiwszy

bogaty –,

głupi –,

mađry –,

gładki –,

krótki –,

lekki –

biedny –,

dobry –

łaskawy –,

okrągły –,

8. Do podanych poniżej znaczeń dopisz odpowiadające im wyrazy z ramki.

rzecznik, rzeczywisty, rzadki, rządzić, rzekomy, sprzeczny, rzeczowy, żądny, rzetelnie, żmudny, rzeczulka,
żartobliwy, rzutki, żarłoczny, żarliwy

niezgodny z czymś, odmienny –
nieczęsto się zdarzający –
sprawować władzę –
ten, kto występuje w czyimś imieniu –
obiektywnie istniejący –
sumiennie, uczciwie –
nieistniejący w rzeczywistości, pozorny –
ujmujący jakąś sprawę zgodnie z jej istotą –
chciwy czegoś –
zabierający dużo czasu –
mała rzeczka –
ruchliwy, czynny –
niepoważny (np. sposób traktowania) –
jadający dużo i łapczywie –
namiętny, zapalony, gorliwy –